

Vernost' za vernost' - Ljubav za ljubav

TRENČÍN - KRAGUJEVAC

Kaplnka SHS v Trenčíne - Srpska kapela u Trenčinu

Venované pamiatke obetiam 1. svetovej vojny, pochádzajúcich z územia kráľovstva SHS

Posvečena žrtvama 1. svetskog rata, poreklom sa teritorije Kraljevine SHS

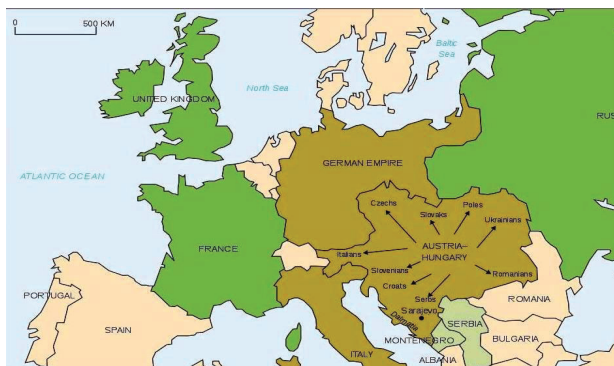
Realizované s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín

Rakúsko-Uhorsko sa rozhodlo Srbsko napadnúť a zničiť

Člen srbskej organizácie "Mladá Bosna" Gavrilo Princip uskutočnil 28. júna 1914 v Sarajeve, v hlavnom meste Rakúsko-Uhorskom anektovanej Bosny, atentát na následníka habsburského trónu Františka Ferdinanda d'Este a jeho manželku, Žofiu. Rakúsko-Uhorsko, povzbudzované nemeckým cisárom, využilo atentát ako zámienku k naplneniu dávneho cieľa, zničiť Srbské kráľovstvo a zabrániť zjednoteniu juhoslovanských národov. Spoločne s Nemeckom však rozpúťali dovtedy najväčší vojnový konflikt v dejinách, ktorý prerástol na vojnu medzi štátmi Dohody a Centrálnych mocností.

Vojnové hroby z 1. SV na území Trenčína

Prvá svetová vojna, ktorá sa začala 28. júna 1914 vypovedaním vojny Srbsku zo strany Rakúsko-Uhorska a ukončila sa 11. novembra 1918 po kapitulácii ústredných mocností po prelomení solúnskeho frontu a ofenzíve Spojencov na talianskom a "západnom fronte". Vojna mala pre Srbsko a srbský národ tragické následky : 30% obyvateľov Srbska bolo usmrtených, jeho hospodárstvo bolo vydrancované a zničené, srbské vojenské cintoríny boli husto rozosiate po teritóriu severnej Afriky a celej Európy. Okrem bojových polí, zostali hroby aj pri zajateckých táboroch - najväčšie z nich sa nachádzali práve v Podunajsku.

Rozdelenie štátov Európy v dvoch súperiacich blokoch

Podobne ako Srbsko aj ďalšie národy, ktoré sa zúčastnili vojny a mali v nej veľké straty, riešili v povojnovom období problém udržiavania a úpravy miest svojich padlých na veľkých mierových konferenciách. Prvým nevyhnutným krokom všetkých účastníkov dohôd však bol proces identifikácie a popisu vojnových hrobov. Do roku 1925 boli srbskými pravoslávными kňazmi za pomoci vojenských predstaviteľov z veľvyslanectva a miestnych vojenských orgánov popísané hroby v Maďarsku, Československu a Rakúsku.

Podľa údajov z Vojenského historického archívu v Trnave, na základe informácií o cintorínoch a obeťoch vojny z obdobia 1914 - 1919, bolo na území Slovenska evidovaných **1 581 cintorínov** s hrobmi obeť z rokov 1914 - 1919, **na ktorých je pochovaných 75 206 obeť**. Z toho počtu bolo 66 878 neznámych "cudzincov" bez identifikácie krajiny pôvodu (aj keď sa často vedelo ich meno, z ktorého sa dala predpokladať ich národnosť) bolo 41 213.

Najviac mŕtvych príslušníkov z cudzích krajín, ktoré sa k obeťom hlásili podľa krajiny ich pôvodu, bolo Kráľovstvo Srbov, Chorvátov a Slovincov - 8 346 mŕtvych. Z vyššie uvedeného počtu boli Srbi najviac zastúpení vo Veľkom Mederí a okolí. V samotnom Veľkom Mederí presne 5 464 Srbov, pričom v okrese Komárno bolo všetkých príslušníkov pôvodom z územia vtedajšieho Kráľovstva SHS **5 825**.

O osude cintorínov, kde boli pochovaní srbskí i ďalší vojaci pochádzajúci z teritória bývalého Kráľovstva Srbov, Chorvátov a Slovincov, rozhodovali v roku 1923 spoločne Ministerstvo národnej obrany ČSR, Ministerstvo pre cirkevné záležitosti Kráľovstva SHS, v spolupráci s Československo-juhoslovanskou ligou v Prahe a Juhoslovansko-československou ligou v Belehrade.

Vojenský cintorín a srbská kaplnka v Trenčíne

Mesto Trenčín sa v Srbsku dostalo do povedomia v povojnových časoch 1. ČSR najmä vďaka slovenským vojakom - príslušníkom 71. trenčianskeho pluku, ktorí sa vzbúрили v Kragujevci na sklonku 1. svetovej vojny. Mimoriadne väzby Trenčína s Kragujevcem prispeli zaiste k tomu, že sa rozhodlo práve v Trenčíne vybudovať kaplnku - kostnicu, kde by boli sústredené kosti vojakov pochádzajúcich z teritória Kráľovstva SHS.

6. novembra 1924 bol v Trenčíne podpísaný Protokol o výstavbe kaplnky - kostnice v Trenčíne s kapacitou pre 180 exhumovaných. Mestské zastupiteľstvo v roku 1925 uznesením rozhodlo, že vyčlení pozemok v susedstve mestského cintorína pre stavbu kaplnky - kostnice a darovalo ho Kráľovstvu SHS.

Vysvetenie vojenského cintorína a srbskej kaplnky 28. septembra 1932

V tomto čase silnejúce vzťahy Trenčína a Kragujevca umocnila skutočnosť, že v roku 1926 kráľ Alexander I. Karadjordjevič udelil mestu Trenčín vysoké štátne vyznamenanie: Rad sv. Sávu III. stupňa, ktorý bol mestu slávnostne odovzdaný práve pri príležitosti posviacky kaplnky v Trenčíne. Slávnostná posviacka sa uskutočnila 6. mája 1928. Pri slávnosti juhoslovanská strana symbolicky odovzdala kostnicu do starostlivosti mesta, pričom zazneli národné hymny v podaní vojenskej hudby.

Veteráni opravili "srbskú" kaplnku v Trenčíne

Partia veteránov, členov Asociácie UN-Veteran Slovakia, vykonalo základné opravy "srbskej" kaplnky na vojenskom cintoríne v meste Trenčín. Veteráni z uvedenej asociácie sa významne podieľali aj na oprave pomníka aj cintorína 44 vojakov bývalého trenčianskeho C. a K. pešieho pluku 71, popravených dňa 8. júna 1918 za vzburu v srbskom meste Kragujevac.

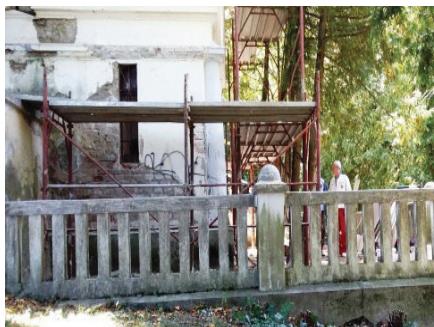
Srbská kaplnka po základnej oprave

Spracované skrátením práce Bojana Radovanoviča. Čierno-biele poskytol archív Trenčianskeho múzea - farebné fotografie Jozef Cseri a Miroslav Ondráš

Kaplnka SHS prešla v jeseni 2019 dôkladnou rekonštrukciou

Po druhej svetovej vojne sa na kaplnku akosi pozabudlo, obrástli ju tuje aj krovie a mnoho Trenčanov o jej existencii vôbec nevedelo a nevie ani dodnes. Kaplnka aj kostnica sa stali niekoľkokrát aj terčom vandalov. Poslednú opravu stavby a niekoľkých hrobov okolo vykonala z iniciatívy mesta Trenčín skupina členov Asociácie UN-Veteran Slovakia v lete 2008. Na 100. výročie skončenia I. svetovej vojny bola z iniciatívy Srbsko slovenského spolku SLOGA na kaplnku umiestnená informačná tabuľa.

Po odstránení tují a krovia je kaplnku SHS už vidieť!

V roku 2019, srbské spolky SLOGA a PODUNAVLJE s podporou mesta Trenčín uskutočnili rozsiahlejšiu rekonštrukciu po mnoho rokov chátrajúcej stavby kaplnky aj kostnice. Jej slávnostné posvätenie sa konalo 8. novembra 2019 od 10:30 hodiny, ktorého sa zúčastnili okrem pozvaných hostí a inštitúcií aj viacerí občania z Trečína a jeho okolia.

Posvätenie kaplnky kráľovstva Srbov, Chorvátov a Slovincov v Trenčíne

Otvorenie pietneho stretnutia pri kaplnke Kráľovstva SHS

Kaplnka SHS ("srbska kaplnka") je umiestnená vo vojenskej časti mestského cintorína v Trenčíne od roku 1928. V jej sú uložené kosti z hrobov obetí prvej svetovej vojny, pochádzajúcich z vtedajšieho Kráľovstva Srbov, Chorvátov a Slovincov. Všetci zomreli v rokoch 1914 - 1918 vo vojenskej nemocnici v Trenčíne, kde boli pochovaní na dvoch vojenských cintorínoch.

Otvorenie pietneho stretnutia pri kaplnke Kráľovstva SHS

Kaplnka SHS („srbska kaplnka“) je umiestnená vo vojenskej časti mestského cintorína v Trenčíne od roku 1928. V jej sú uložené kosti z hrobov obetí prvej svetovej vojny, pochádzajúcich z vtedajšieho Kráľovstva Srbov, Chorvátov a Slovincov. Všetci zomreli v rokoch 1914 -1918 vo vojenskej nemocnici v Trenčíne, kde boli pochovaní na dvoch vojenských cintorínoch.

Odhalenie pamätnej tabule po rekonštrukcii kaplnky SHS a jej posvätenie s príhovormi i modlitbou vojenských kňazov

Slávnostné posvätenie kaplnky v piatok 8. novembra 2019 malo vďaka ústretovosti všetkých vojenských duchovných, oslovených organizátormi posvätenia, ekumenický charakter. Obrady viedol pravoslávny duchovný Ján Toman z Bánoviec nad Bebravou, ktorému asistoval pravoslávny vojenský duchovný kapitán Simon Czap z Michaloviec. S príhovormi a modlitbou "Očenaš" sa pri obrade posvätyky pripojili aj vojenský duchovní Rímskokatolíckej cirkvi a Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku.

Posvätenia sa zúčastnili aj delegácie vojenských klubov

Po posvätení kaplnky bola na nej odhalená pamätná tabuľa, pri ktorej vystúpili Richard Rybníček, primátor mesta Trenčín a Dragan Stojović, konzul Srbskej republiky aj Rajko Salihbegović a Bojan Radovanović, predsedovia občianskych združení a spolkov Srbov na Slovensku. Slávnostného posvätenia kaplnky a nasledujúceho pietneho stretnutia sa zúčastnili okrem hostí zo Srbska a Slovenska aj vojenský veteráni a viacerí občania mesta Trenčín aj okolitých obcí.

Delegácie účastníkov stretnutia položili vence do kaplnky

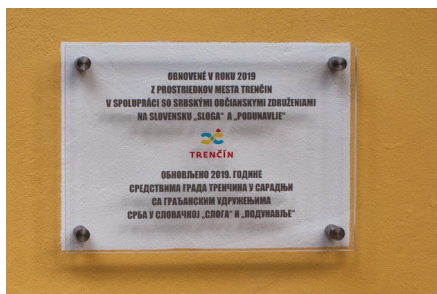

Výstava po posvätení kaplnky kráľovstva SHS v Trenčíne

Prezentácia srbských spolkov Sloga a Podunavlje

V piatok 8. novembra 2019 bola v Posádkovom klube Trenčín otvorená výstava s prezentáciou činnosti srbských spolkov Sloga a Podunavlje. Dokumentovala vznik a rekonštrukciu kaplnky SHS s kostnicou, po ktorej bola kaplnka v ten istý deň posvätená. Posvätenie bolo spojené aj s pietou k blížiacemu sa 101. výročiu skončenia 1. svetovej vojny. Akcia priblížila aj dlhoročnú spoluprácu miest Trenčín a Kragujevac. Na príprave celej akcie sa podieľala aj ZO SZPB generála Goliana Trenčín 1, pôsobiaca v PK Trenčín ako Klub vojenskej histórie protifašistického odboja.

Príhovor otca Jana a asistenta primátora mesta Trenčín

Text a fotografie boli prevzaté so súhlasom administrátora stránok www.klubvt.info

VYŠETŘI JAKOBYTANOSKI KUPLOCI – KOSTRICE POKYVAHEJ ŽIVÝ SPRAVNI
 ČESKOSLOVENSKO-188818891890189118921893189418951896189718981899190019011902190319041905190619071908190919101911191219131914191519161917191819191920192119221923192419251926192719281929193019311932193319341935193619371938193919401941194219431944194519461947194819491950195119521953195419551956195719581959196019611962196319641965196619671968196919701971197219731974197519761977197819791980198119821983198419851986198719881989199019911992199319941995199619971998199920002001200220032004200520062007200820092010201120122013201420152016201720182019202020212022202320242025

VERHOŠT ZA VERHOŠT - LIUBAV ZA LIUBAV !

V DOLE JAKOBYTANOSKI KUPLOCI – KOSTRICE POKYVAHEJ ŽIVÝ SPRAVNI
 ČESKOSLOVENSKO-188818891890189118921893189418951896189718981899190019011902190319041905190619071908190919101911191219131914191519161917191819191920192119221923192419251926192719281929193019311932193319341935193619371938193919401941194219431944194519461947194819491950195119521953195419551956195719581959196019611962196319641965196619671968196919701971197219731974197519761977197819791980198119821983198419851986198719881989199019911992199319941995199619971998199920002001200220032004200520062007200820092010201120122013201420152016201720182019202020212022202320242025

VERHOŠT ZA VERHOŠT - LIUBAV ZA LIUBAV !

VYŠETŘI JAKOBYTANOSKI KUPLOCI – KOSTRICE POKYVAHEJ ŽIVÝ SPRAVNI
 ČESKOSLOVENSKO-188818891890189118921893189418951896189718981899190019011902190319041905190619071908190919101911191219131914191519161917191819191920192119221923192419251926192719281929193019311932193319341935193619371938193919401941194219431944194519461947194819491950195119521953195419551956195719581959196019611962196319641965196619671968196919701971197219731974197519761977197819791980198119821983198419851986198719881989199019911992199319941995199619971998199920002001200220032004200520062007200820092010201120122013201420152016201720182019202020212022202320242025